

Врз основа на член 24, став (1), точка 1), алинеја 7, а во врска со член 29, став (1) од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија на седницата одржана на ден 10 мај 2019 година, донесе

ТАРИФЕН СИСТЕМ ЗА ПРЕНОС НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И ЗА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

- (1) Со овој Тарифен систем за пренос на електрична енергија и за пазар на електрична енергија (во понатамошниот текст: Тарифен систем) се утврдуваат пресметковните елементи и основите за формирање на тарифи за пресметковните елементи за користење на електропреносниот систем и пазарот на електрична енергија и се уредува начинот и условите за формирање и одобрување на тарифите за пресметковните елементи за користење на електропреносниот систем и пазарот на електрична енергија, по кои Операторот на електропреносниот систем (во понатамошниот текст: ОЕПС) и Операторот на пазарот на електрична енергија (во понатамошниот текст: ОПЕЕ) им ги фактурираат надоместоците за користење на електропреносниот систем или за користење на пазарот на електрична енергија на своите корисници.
- (2) Овој Тарифен систем има за цел да обезбеди:
 - 1) доверливо и сигурно функционирање на електропреносниот систем на Република Северна Македонија и пазарот на електрична енергија, во согласност со важечките прописи, и
 - 2) сигурен, безбеден и квалитетен пренос и испорака на електрична енергија преку електропреносниот систем на Република Северна Македонија, на недискриминаторен и транспарентен начин.
- (3) Тарифите за пресметковните елементи треба да обезбедат ОЕПС и ОПЕЕ да го остварат регулираниот максимален приход утврден со одлука на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика), во согласност со Правилникот за начин и услови за определување на регулиран максимален приход и регулирани просечни тарифи за пренос на електрична енергија, организирање и управување со пазарот на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија (во понатамошниот текст: Правилник).

Член 2

- (1) ОЕПС им го фактурира надоместокот за користење на електропреносниот систем на:
 - 1) потрошувачите директно приклучени на електропреносниот систем коишто самостојно настапуваат на пазарот на електрична енергија,
 - 2) производителите на електрична енергија директно приклучени на електропреносниот систем, за преземената електрична енергија од електропреносната мрежа за сопствени потреби,
 - 3) снабдувачите, за потрошувачите директно приклучени на електропреносниот систем коишто не настапуваат самостојно на пазарот на електрична енергија, и
 - 4) операторите на електродистрибутивните системи или снабдувачите на електрична енергија за потрошувачите приклучени на електродистрибутивните системи.
- (2) ОПЕЕ им фактурира надоместок за користење на пазарот на електрична енергија на трговците или снабдувачите за потрошувачите на кои што им продаваат електрична енергија, на потрошувачите кои согласно со Правилата за пазар на електрична енергија се регистрирани

за учество на пазарот, како и на ОЕПС и операторите на дистрибутивните системи кога купуваат електрична енергија за покривање на загубите во соодветните системи.

II. ТАРИФИ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЕЛЕКТРОПРЕНОСНИОТ СИСТЕМ

Член 3

- (1) Пресметковни елементи за кои се определуваат тарифите за користење на електропреносниот систем се:
 - 1) врвна активна моќност,
 - 2) активна електрична енергија, и
 - 3) прекумерно преземена реактивна електрична енергија.
- (2) Вкупниот надоместок за користење на електропреносниот систем е збир од надоместоците за:
 - 1) врвна активна моќност,
 - 2) активна електрична енергија, и
 - 3) прекумерно преземена реактивна електрична енергија.
- (3) Периодот за којшто се пресметуваат надоместоците од став (2) на овој член е еден календарски месец.

Член 4

- (1) Врвната активна моќност е најголемата измерена просечна моќност во временски интервал од 15 минути во текот на пресметковниот период во време на високите дневни оптоварувања.
- (2) Под време на високи дневни оптоварувања од став (1) на овој член се подразбира временскиот период од 07:00 до 22:00 часот, во периодот за летно и зимско мерење на времето, за секој ден, освен недела.
- (3) Надоместокот за врвната активна моќност во пресметковниот период претставува производ од тарифата за врвна активна моќност (изразена во денари/kW) и едновременна врвна активна моќност (изразена во kW).
- (4) За корисниците на електропреносниот систем што имаат едно мерно место, како едновременната врвна активна моќност од став (3) на овој член се смета измерената врвна моќност.
- (5) За корисниците на електропреносниот систем што имаат две или повеќе мерни места, едновременната врвна активна моќност од став (3) на овој член претставува најголемата врвна моќност во периодот на високи дневни оптоварувања определена од збирната крива на оптоварување за мерните места.

Член 5

Надоместокот за активна електрична енергија за месечниот пресметковен период претставува производ од тарифата за активна електрична енергија (изразена во денари/kWh) и измерената преземена активна електрична енергија (изразена во kWh).

Член 6

- (1) Прекумерно преземената реактивна електрична енергија се утврдува пресметковно и се изразува во kvarh реактивни.
- (2) Прекумерно преземената реактивна електрична енергија претставува позитивна разлика помеѓу измерената преземена реактивна електрична енергија и реактивната електрична енергија што одговара на преземената активна електрична енергија со фактор на моќност од 0,95.
- (3) Надоместокот за прекумерно преземената реактивна електрична енергија за пресметковниот период претставува производ од тарифата за прекумерно преземена реактивна електрична

енергија (изразена во денари/kvarh) и пресметаната прекумерно преземена реактивна електрична енергија (изразена во kvarh).

- (4) Производителите на електрична енергија директно приклучени на електропреносниот систем плаќаат надоместок за прекумерно преземена реактивна електрична енергија само во периодите кога преземаат и активна електрична енергија.

Член 7

- (1) Регулираниот максимален приход на ОЕПС се остварува преку наплата на надоместоците за активна електрична енергија, врвна активна моќност и прекумерно преземена реактивна електрична енергија.
- (2) Заради пресметка на тарифите за пресметковните елементи од член 3 став 1 од овој Тарифен систем, Регулаторната комисија за енергетика, на предлог на ОЕПС, за секоја година од регулираниот период определува колкав процент од регулираниот максимален приход на ОЕПС ќе се оствари преку надоместоците од став (1) на овој член, при што се смета дека приходите што ќе се остварат по основ на надоместокот за прекумерно преземена реактивна електрична енергија се еднакви на нула.
- (3) Тарифата за врвна активна моќност се пресметува како количник од делот од регулираниот максимален приход на ОЕПС што треба да се оствари од надоместокот за врвната активна моќност и збирот на прогнозираните месечни врвни активни моќности во текот на една календарска година.
- (4) Збирот на прогнозираните месечни врвни активни моќности од став (3) на овој член го определува ОЕПС врз основа на остварените месечни врвни активни моќности остварени во претходните пет години.
- (5) Тарифата за активна електрична енергија се пресметува како количник помеѓу делот од регулираниот максимален приход на ОЕПС што треба да се оствари преку надоместокот за активна електрична енергија и прогнозата за преземена активна електрична енергија на точките на приклучок на преносната мрежа.
- (6) Тарифата за прекумерно преземената реактивна електрична енергија се утврдува да изнесува 40% од тарифата за активна електрична енергија.

III. ТАРИФА ЗА ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 8

- (1) Тарифата за пазар на електрична енергија се пресметува за секој регулиран период како количник помеѓу регулираниот приход на ОПЕЕ, одобрен од Регулаторната комисија за енергетика и прогнозираната потрошувачка на електрична енергија во Република Северна Македонија за истиот период. Како потрошувачка на електрична енергија, покрај енергијата што ја преземаат потрошувачите, ќе се сметаат и загубите во електропреносниот и дистрибутивните системи.
- (2) Надоместокот за пазар на електрична енергија се пресметува како производ помеѓу тарифата за пазарот на електрична енергија и најавените трансакции за продажба на електрична енергија на потрошувачите во секој календарски месец.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 9

По исклучок на член 8, став (2) од овој Тарифен систем, до денот на примена на Правилата за балансирање, за учесниците на пазарот што вршат регулирана енергетска дејност надоместокот за користење на пазарот на електрична енергија се пресметува како производ

помеѓу тарифата за користење на пазарот на електрична енергија и измерените количини на електрична енергија на потрошувачите снабдувани од снабдувачот во краен случај со електрична енергија или од снабдувачот на електрична енергија за тарифни потрошувачи, односно од носителот на лиценцата за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија, со обврски за обезбедување на снабдување со електрична енергија како универзална услуга и за снабдување со електрична енергија во краен случај.

Член 10

Со денот на влегување во сила на овој Тарифен систем престанува да важи Тарифниот систем за пренос и за пазар на електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/14).

Член 11

Овој Тарифен систем влегува во сила со денот на донесување, а се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 01-996/1

10 мај 2019 година

Скопје

ПРЕТСЕДАТЕЛ

Марко Бислимоски

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Согласно член 24, став (1), точка 1), алинеја 7, а во врска со член 29, став (1) од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторна комисија за енергетика) е надлежна за донесување на Тарифен систем за пренос на електрична енергија и за пазар на електрична енергија (во понатамошниот текст: Тарифен систем).

Операторот на електропреносниот систем е должен во согласност со Законот за енергетика и прописите и правилата донесени врз основа на овој закон да обезбеди:

- доверливо и сигурно функционирање на електропреносниот систем на Република Северна Македонија, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила,
- сигурен, безбеден и квалитетен пренос и испорака на електрична енергија преку преносната мрежа, на недискриминаторен и транспарентен начин, со пропишан квалитет,
- развој, обновување и одржување на електропреносниот систем заради сигурно и ефикасно функционирање на системот, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила и да обезбеди долгорочна способност на системот да одговори на оправданите барања за пренос на електрична енергија,
- приклучување на производителите, потрошувачите и операторите на дистрибутивните системи на преносната мрежа, како и пристап на трети страни за користење на електропреносниот систем, во согласност со Законот за енергетика и мрежните правила за пренос, а врз основа на објективни, транспарентни и недискриминаторни начела,
- изградба на нови интерконективни капацитети со соседните системи водејќи сметка за ефикасно искористување на постојните интерконективни капацитети и рамнотежата помеѓу инвестиционите трошоци и придобивките за потрошувачите,
- прекугранични текови на електрична енергија преку преносната мрежа на Република Северна Македонија во рамките на расположливиот преносен капацитет,
- балансирање на електропреносниот систем и порамнување на отстапувањата и услугите за балансирање како и да ги обезбеди пресметувањето, фактурирањето и наплатата на услугите за балансирање,
- управување во реално време со протоците на електрична енергија водејќи сметка за производството на електрична енергија во Република Северна Македонија, декларираниот увоз, декларираниот извоз и декларираниите транзити низ преносниот систем на Република Северна Македонија, врз основа на номинациите од учесниците на пазарот доставени до операторот на пазарот на електрична енергија во согласност со Правилата за пазар на електрична енергија,
- учество на регионалниот пазар на балансна енергија,
- паралелна работа на електропреносниот систем на Република Северна Македонија и соседните електроенергетски системи, како и размена на податоци со операторите на други електропреносни системи, во согласност со обврските кои што Република Северна Македонија ги презела со меѓународни договори или обврските на операторот што произлегуваат од неговото членство во меѓународните асоцијации,
- соработка со оператори на електропреносни системи и соодветните асоцијации во согласност со преземените обврски во ратификувани меѓународни договори или обврски преземени од меѓународните организации.

Операторот на пазарот на електрична енергија, е должен, во согласност со Законот за енергетика и прописите и правилата донесени врз основа на овој закон, да врши:

- администрирање на пазарот на електрична енергија со билатерални договори,
- пресметка на дебалансите на балансно одговорните страни и предлог пресметка за трошокот за дебалансите согласно мерењето на електрична енергија, активираните количини на услугите за балансирање за секој давател на услуга за балансирање, цената на порамнување и конечниот дневен распоред добиени од операторот на електропреносниот систем и операторот на електродистрибутивниот систем,
- евиденција на сите договори за формирање на балансни групи склучени помеѓу учесниците на пазарот на електрична енергија и операторот на пазарот на електрична енергија,
- изработка на дневен пазарен план,
- водење на регистар на учесниците на пазарот,
- навремено доставување до операторот на електропреносниот систем на сите информации потребни за изработка на конечните дневни распореди за купување и продажба на електрична енергија во Република Северна Македонија,
- евиденција на сите договори за учество на пазарот склучени со учесниците на пазарот на електрична енергија,
- објавување на информации кои се неопходни за непречено организирање и управување на пазарот на електрична енергија,
- навремено доставување до операторот на електропреносниот систем на сите информации за регистрираните учесници на пазарот на електрична енергија,
- обезбедување на потребните услуги за снабдувачот со електрична енергија во краен случај, заради соодветно задоволување на потребите на неговите потрошувачи,
- склучување на договори за откуп и продажба, како и преземање на балансна одговорност за произведената електрична енергија од повластените производители коишто користат повластена тарифа, во согласност со Законот за енергетика.

Со овој Тарифен систем се утврдуваат пресметковните елементи и основите за формирање на тарифи за пресметковните елементи за користење на електропреносниот систем и пазарот на електрична енергија и се уредува начинот и условите за формирање и одобрување на тарифите за пресметковните елементи за користење на електропреносниот систем и пазарот на електрична енергија, по кои Операторот на електропреносниот систем и Операторот на пазарот на електрична енергија им ги фактурираат надоместоците за користење на електропреносниот систем или за користење на пазарот на електрична енергија на своите корисници.

Регулаторната комисија за енергетика го изработи овој Тарифен систем во соработка со Секретаријатот на Енергетската заедница.

На 22 ноември 2018 година Регулаторната комисија за енергетика на својата веб страница го објави Предлогот на овој Тарифен систем, како и соопштение со кое ги повика сите заинтересирани страни да достават по електронски пат, на официјалната е-меил адреса: erc@erc.org.mk, свои сугестии, забелешки и предлози, најдоцна до 12 декември 2018 година, по однос на Предлог - Тарифниот систем. Заклучно со 12 декември 2018 година беа доставени забелешки од ТЕ- ТО АД Скопје и АД МЕПСО (ОПЕЕ).

Регулаторната комисија за енергетика со Решение број 02-2236/1 од 22 ноември 2018 година свика подготвителна седница на 12 декември 2018 година на која предмет на разгледување беше Предлог - Тарифниот систем. На подготвителната седница беа поканети: членовите на Регулаторната комисија за енергетика, претставници од: АД ЕЛЕМ – Скопје, АД МЕПСО – Скопје,

Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, ЕВН Македонија АД Скопје, Кабинетот на Заменик Претседателот на Владата задолжен за економски прашања, Министерството за економија, Агенцијата за енергетика, Комисијата за заштита на конкуренција, Стопанската комора на Македонија, Сојузот на стопански комори на Македонија, Организација на потрошувачи на Македонија и Советот за заштита на потрошувачите.

На 12 декември 2018 година се одржа подготвителна седница на која учествуваа членовите на Регулаторната комисија за енергетика, претставници од Министерството за економија, Стопанската комора на Македонија, АД ЕЛЕМ – Скопје, АД МЕПСО – Скопје, ЕВН Македонија АД Скопје, Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје, ТЕ-ТО АД Скопје и ГЕН-И ПРОДАЖБА НА ЕНЕРГИЈА ДООЕЛ Скопје. На подготвителната седница од страна на присутните беа дадени забелешки во однос на Предлог - Тарифниот систем.

Имајќи ги во предвид доставените забелешки во дадениот рок, забелешките дадени на подготвителната седница од страна на заинтересираните страни, како и забелешките доставени од Секретаријатот на Енергетската заедница, Регулаторната комисија за енергетика изработи текст на Тарифниот систем, како предлог за донесување.

Регулаторната комисија за енергетика на седницата одржана на 10 мај 2019 година донесе Тарифен систем за пренос на електрична енергија и за пазар на електрична енергија.